

Samuli Simelius

Pompejilainen peristyylipuutarha sosioekonomisen edustamisen muotona

Tutkimukseni käsittelee Pompejin yksityistalojen peristyylipuutarhoja ja kuinka niitä saatettiin käyttää talon omistajan sosioekonomisen aseman esittämiseen. Työni teoreettinen pohja soveltaa Thorstein Veblenin käsitettä ”kerskakulutus” (conspicuous consumption) ja lähdemateriaalini on pääosin arkeologista – Pompejissa sijaitsevat puutarhojen jäännökset. Arkeologiassa on pitkät perinteet kvantitatiivisten metodien soveltamisesta, mutta monesti niiden käyttö rajoittuu keraamiseen aineistoon. Rakennusarkeologiassa, ja varsinkin Pompejilaisen talon tutkimuksessa, jossa seinämaalaukset ja muu koristelu on saanut varsin suuren roolin, on lähinnä keskitytty laadulliseen analyysiin, joka usein varsin anakronistisesti määrittelee veistosten tai maalausten laatua hyväksi tai heikoksi. Koska peristyyleistä ei ollut edes alustavia tilastollista analyysia, päädyin väitöskirjassani käyttämään paljon kvantitatiivisia menetelmiä.

Metodologiani on sekoitus kvantitatiivista ja kvalitatiivista analyysia. Peruslähtökohtana on, että tilan on täytynyt erottua muista, jos sitä on käytetty kerskakulutukseen tai sillä on haluttu esittää omaa korkeaa asemaa. Olen tilastoinut peristyylipuutarhojen erilaisia ominaisuuksia (koko, koristelu, vesikourut- ja säiliöt jne.) ja muodostamalla kokonaiskuvan olen pystynyt määrittämään, mikä oli keskivertoa ja tavallista tai mitä pompejilainen oletti näkevänsä astuessaan peristyyliin. Näin olen erottanut peristyylien suuresta massasta ne ääripäät, joissa oli jotain erikoista, ja jotka todennäköisesti ovat niitä peristyylipuutarhoja, joissa statusta pyrittiin esittämään. Tämän ensimmäisen tilastollisen tarkastelun jälkeen on kvalitatiivisen analyysin vuoro. Sillä pyrin erottamaan kumpi ääripää edustaa yhteiskunnan yläpäättä. Esimerkiksi, jos tarkastellaan puutarhan kokoa, voidaan olettaa, että kerskakulusta ovat olleet suurimmat puutarhat, onhan niihin käytetty enemmän talon pinta-alaa kuin pienempiin. Tilanne ei kuitenkaan aina ole näin selkeä, vaan analyysi vaati syvällistä materiaalin kvalitatiivista tarkastelua ja monipuolista kvantitatiivisten metodien käyttöä. Esitelmässäni tulen käymään läpi metodologiani ja kiinnittämään huomion muutamiin ongelmakohtiin.